

Sysselsättning bland unga som omfattas av Kommunala aktivitetsansvaret

Tyresö kommun

Höstterminen 2017-vårterminen 2018

Innehåll

1. Inledning	3
2. Kommunernas aktivitetsansvar	4
3. Sysselsättning bland unga i KAA	5
3.1. I början av läsåret	5
3.2. Hur ser det ut idag?	5
3.3. Skillnader i sysselsättning bland män och kvinnor	7
3.4. Ålderskillnader	8
4. Avslutande kommentarer	11

1. Inledning

Kommunala aktivitetsansvaret arbetar med att följa upp sysselsättningen bland unga mellan 16-20 år som har slutfört grundskolan men som inte har någon nuvarande skolplacering på eller har fullföljt studier på ett nationellt gymnasieprogram. Kommunernas aktivitetsansvar innebär inte bara att kommunen ska hålla sig informerad om sysselsättningen hos de unga som omfattas av aktivitetsansvaret utan ska även erbjuda lämpliga åtgärder som i första hand ska syfta till att ungdomen återgår till studier. Detta innebär att kommunerna måste hålla en aktiv kontakt med ungdomarna för att följa upp deras sysselsättning, erbjuda åtgärder samt att följa upp de åtgärder som ungdomen påbörjat. Syftet är att motverka sysslolöshet och utanförskap bland unga och motivera och stötta unga att i första hand återuppta studier eller hjälpa ungdomen att hitta till annan meningsfull sysselsättning.

I denna rapport hoppas vi kunna ge en översiktlig bild för sysselsättningen bland unga som omfattas av kommunala aktivitetsansvaret och visa på skillnader mellan ungas sysselsättning utifrån kön och ålder. Fortsättningsvis kommer vi att använda begreppen KAA eller Aktivitetsansvaret när vi pratar om det Kommunala aktivitetsansvaret.

2. Kommunernas aktivitetsansvar

Enligt Skollagen (2010:800) ska alla kommuner i Sverige hålla sig informerade om sysselsättningen hos ungdomarna i kommunen samt erbjuda ungdomen lämpliga åtgärder vid behov. De som omfattas av kommunernas aktivitetsansvar är ungdomar mellan 16-20 år som är boende i kommunen och som har fullgjort sin skolplikt men som inte slutfört en utbildning på ett nationellt gymnasieprogram eller en motsvarande utbildning.

Hemkommunen har inom ramen för ansvaret uppgiften att erbjuda de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt. (Skollagen, 2010:800, 29 kap. 9§)

Arbetet inom det Kommunala aktivitetsansvaret består enligt Skolverkets allmänna råd (2016) av olika delar; inledande kontakt med ungdomarna, inhämtning av information om ungdomens sysselsättning, registrering av inhämtad information, att erbjuda hjälp eller åtgärd och dokumentation om vilka åtgärder som har erbjudits och/eller har genomförts (Skolverket (2016). *Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar*).

Enligt skollagen 15 kap. 15 § ska gymnasieskolor informera om en elevs studieavbrott om skolans huvudman är en annan än hemkommunen.

Information till hemkommunen

15 § När en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen.

Detsamma gäller om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning. Denna skyldighet påverkar inte huvudmannens ansvar för att ge stöd eller särskilt stöd till elever. Lag (2014: 1002). (skollagen 15 kap. 15 § information till hemkommunen)

Detta innebär att skolor som har elever som är boende i annan kommun är skyldiga att informera hemkommunen om elevs studieavbrott eller betydande frånvaro. Hur kommunerna vill att skolorna rapporterar information om studieavbrott eller omfattande frånvaro kan se olika ut i olika kommuner.

3. Sysselsättning bland unga i KAA

En del av uppdraget för kommunerna är att hålla sig informerade om sysselsättning bland unga som omfattas av aktivitetsansvaret och som är folkbokförda i kommunen. I denna del kommer att redogöras för vad aktivitetsansvaret i dagsläget vet om vad de unga som omfattas av aktivitetsansvaret i Tyresö kommun har för sysselsättning.

3.1. I början av läsåret

Systemet som används för aktivitetsansvarets registrering i bland annat Stockholms län är Ungdoms och Elevdatabasen (UEDB). Registrering och uppdatering av förändringar i elevlistorna görs löpande men i juli till mitten av september görs inte några uppdateringar och förändringar i elevlistorna utan listorna uppdateras igen i september. Efter uppdateringen i systemet har många förändringar skett i elevlistorna jämfört med hur det såg ut i juni. Nya elever som tidigare gått i grundskolan har tillkommit och det är även många unga som nyligen registrerats som kommunen behöver försöka få kontakt med.

I tabellen nedan kan vi se hur sysselsättningen bland unga i aktivitetsansvaret såg ut i början av registreringsperioden i slutet av september.

Status aktivitetsansvar 30/9-2017	Antal personer	%
Åtgärdas	74	28 %
Introduktionsprogram	138	51 %
Pågående åtgärd	39	14 %
Studier annan skolform	18	7 %
Totalt	269	100 %

Tabell 1: Sysselsättning bland unga inom kommunala aktivitetsansvaret, Tyresö (2017-09-30)

Mer än hälften av ungdomarna är inskrivna på ett introduktionsprogram eller studerar i annan skolform vilket innebär att de kan vara studerande på grundskola eller folkhögskola. Unga som är i åtgärd eller som planeras påbörja en åtgärd är 14 %. Exempel på åtgärder är att ungdomarna får hjälp att söka jobb via arbetsförmedlingen, att man är inskriven på Ung i Tyresö eller får studie- och yrkesvägledning via det kommunala aktivitetsansvaret, etc. Under "Åtgärdas" finns de unga som uppgett att de arbetar, som studerar på Komvux, är utomlands och de som inte har någon sysselsättning, mm.

3.2. Hur ser det ut idag?

Under 2017 skedde förändringar i UEDB och hur registreringen av sysselsättningen hos unga görs, därför skiljer sig statistiken från september och mars i strukturen. Förändringarna har bland annat möjliggjort att det går att ta fram mer detaljerad statistik.

I början av registreringsperioden i september befann sig många unga fortfarande i studier på gymnasiet men på grund av avhopp och felval är det många som hamnar på aktivitetsansvarets listor senare under läsåret. I slutet av mars 2018 har antalet unga i kommunala aktivitetsansvaret ökat från 269 till 368. Sysselsättningen bland ungdomarna kan ses i tabellerna nedan.

Sysselsättning (inkl IM) 27/3-2018	Antal	%
Studier	198	54 %
Arbete	15	4 %
Pågående eller planerad åtgärd	56	15 %
Annan sysselsättning/ utlandsvistelse (ej studier)	9	3 %
Ingen sysselsättning	8	2 %
Okänd eller inte fått kontakt	82	22 %
Totalt	368	100 %

Tabell 2: Inkl. unga som läser på ett introduktionsprogram

Sysselsättning (exkl IM) 27/3-2018	Antal	%
Studier	29	15 %
Arbete	15	7 %
Pågående eller planerad åtgärd	56	28 %
Annan sysselsättning/ utlandsvistelse (ej studier)	9	5 %
Ingen sysselsättning	8	4 %
Okänd eller inte fått kontakt	82	41 %
Totalt	199	100 %

Tabell 3: Exkl. unga som läser på ett introduktionsprogram

I den statistik som presenteras fortsättningsvis är inte elever som läser introduktionsprogram inräknade. Eftersom att eleverna som går introduktionsprogram är i studier arbetar aktivitetsansvaret inte aktivt med dessa ungdomar eftersom att de har tillgång till elevhälsa och vägledning på aktuell skola. Eftersom att det inte finns något samverkansavtal mellan kommunen för introduktionsprogrammen är det många av eleverna som studerar på något av introduktionsprogrammen på Tyresö gymnasium.

Nedan ser vi ett cirkeldiagram som visar sysselsättningen bland de unga som omfattas av kommunala aktivitetsansvaret i slutet på mars 2018.

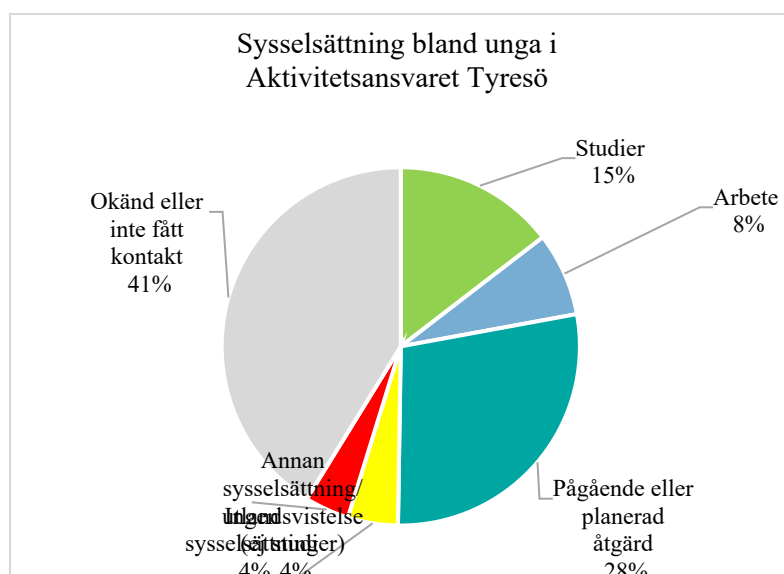

Diagram 1: sysselsättning bland unga i Aktivitetsansvaret Tyresö (exkl elever som går på introduktionsprogram)

Av de unga som omfattas av aktivitetsansvaret befinner sig 58 % i studier eller arbete, 15 % har en pågående eller planerad åtgärd för att hjälpa ungdomen komma ut i någon form av studier eller arbete. 3 % av ungdomarna har en "Annan sysselsättning" vilket innebär att de antingen inte är i behov av stöd från KAA eftersom att de kanske har insatser inom vården eller befinner sig utomlands, dock inte i studier.

De ungdomar som befinner sig i någon slags sysselsättning behöver KAA inte arbeta lika aktivt med eftersom att de har olika typ av stöd omkring sig, däremot är de unga som är utan sysselsättning eller som KAA inte lyckats få kontakt med mer oroande. De ungdomar som aktivitetsansvaret inte fått kontakt med är i okänd sysselsättning och de kan likaväl vara i sysselsättning som att vara helt utan sysselsättning eller stöd för att komma vidare mot studier eller sysselsättning. Dessa unga måste kommunala aktivitetsansvaret aktivt och så snabbt som möjligt försöka få tag på.

De unga som är utan sysselsättning har antingen tackat nej till stöd från aktivitetsansvaret eller så har man påbörjat en insats men inte slutfört den och har sedan inte gått att få tag på efter att de uteblivit. Även dessa är viktigt att aktivitetsansvaret följer upp kontinuerligt för att fortsätta försöka hitta en åtgärd som kan vara aktuell för ungdomen. Det är viktigt att det finns god samverkan mellan alla de som finns kring ungdomarna och om ungdomen fortsätter att vara utan sysselsättning under lång tid eller inte går att få tag på kan det bli aktuellt med en orosanmälan till socialtjänsten.

3.3. Skillnader i sysselsättning bland män och kvinnor

Hur ser könsfördelningen ut bland ungdomarna som omfattas av Kommunala aktivitetsansvaret i Tyresö kommun? I diagrammet nedan ser vi andelen män och kvinnor som omfattas av aktivitetsansvaret i slutet av mars 2018.

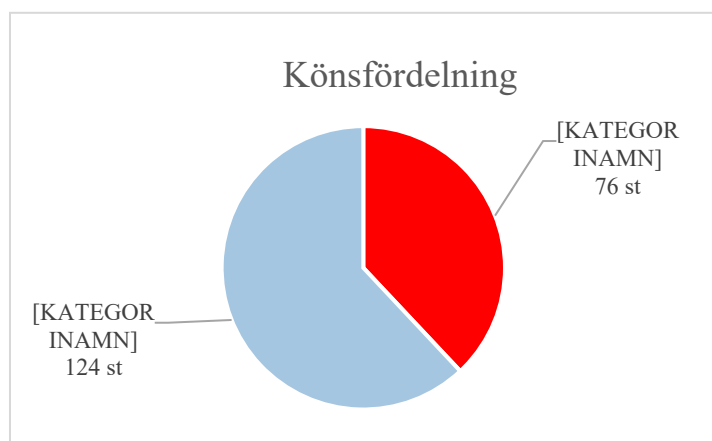

Diagram 2: Könsfördelning mellan män och kvinnor i Kommunala aktivitetsansvaret i Tyresö kommun (2018-03-27)

Av ungdomarna som omfattas av kommunala aktivitetsansvaret i Tyresö kommun är männen nästan dubbelt så många som kvinnorna. Männen är 124 stycken medan kvinnorna är 76 stycken.

Om man tittar på männens respektive kvinnornas sysselsättning kan vi se följande:

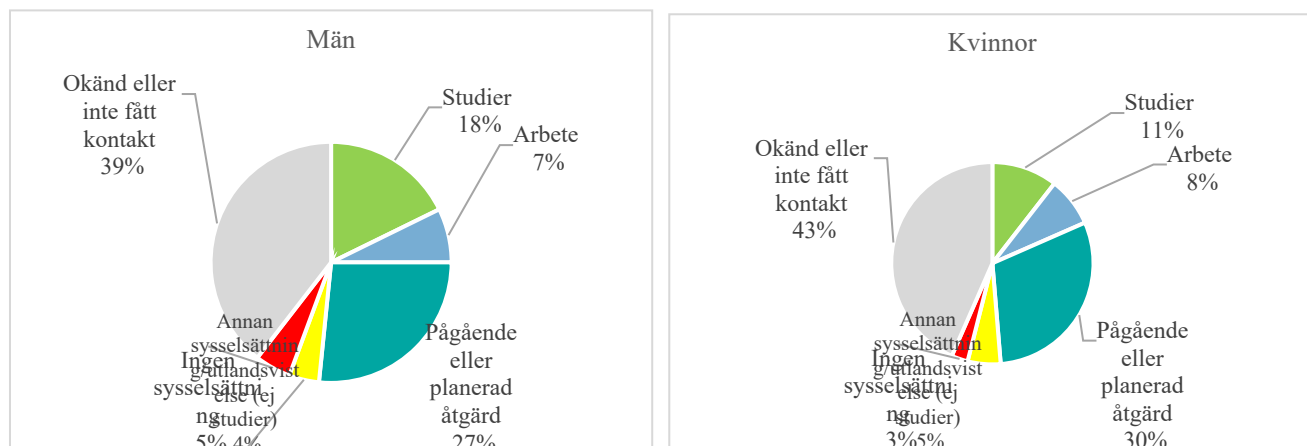

Diagram 3 och 4: Skillnader i sysselsättning bland män och kvinnor i KAA (2018-03-27)

En större andel män än kvinnor är i studier medan en något större andel av kvinnorna är i arbete. Fler kvinnor än män har en Pågående eller planerad åtgärd. När det gäller Annan eller ingen sysselsättning ser det så gott som lika ut för kvinnor och män. Det är däremot en större andel kvinnor än män som aktivitetsansvaret inte lyckats få tag på.

3.4. Åldersskillnader

Ungdomarna som omfattas av kommunala aktivitetsansvaret är mellan 16-19 år och faller ur den dag de fyller 20 år. Ungdomarna som omfattas av aktivitetsansvaret vid denna tidpunkt är alltså födda mellan 1998-2001. Under 2018 kommer de unga som är födda -98 att falla ur och elever födda -02 kommer att komma in i elevlistorna fr.o.m. hösten 2018 då de beräknas avsluta grundskolan.

Nedan kan vi se sysselsättningen bland ungdomar födda 1998-2001.

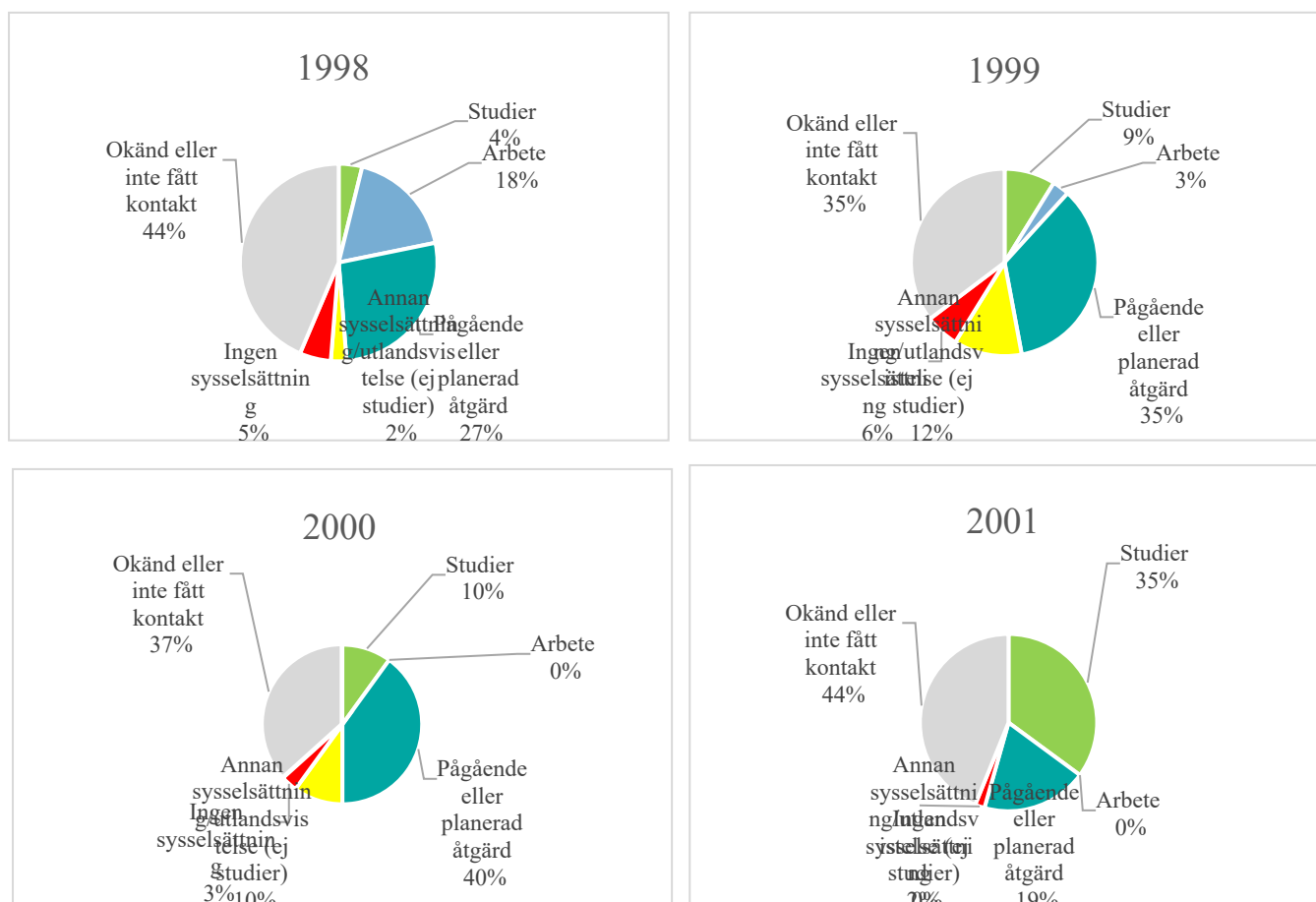

Diagram 5-8: Sysselsättning bland unga födda mellan 1998-2001 (2018-03-27)

De unga som är födda -01 studerar på grundskola eller befinner sig i studier utomlands. Bland övriga årskullar sker studier på folkhögskola, utomlands eller inom den Kommunala vuxenutbildningen. Bland de som är födda -98 är den en liten andel som studerar om man jämför med de unga som är födda -01.

Det är en liten del av ungdomarna som arbetar om man tittar på samtliga årskullar. Av 98:orna är det en större andel som arbetar (18 %) medan det är 3 % av unga födda -99 som arbetar. Bland övriga är det 0 % som arbetar. Detta kan bero på att de som är födda -98 kan ha avslutat studier på ett gymnasieprogram och därför har lättare att få jobb. Observera att ingen av ungdomarna i aktivitetsansvaret har gymnasieexamen men de kan ändå ha gått tre år på ett nationellt gymnasieprogram men avslutat studierna utan fullständig examen.

Av de unga som är födda -01 är det bara 19 % som befinner sig i en eller planeras starta en åtgärd medan det är så mycket som ca 40 % av ungdomar födda -00 och -99 som är aktuella i åtgärd. Bland de unga som är födda -98 är inte heller lika många aktuella för eller i åtgärd.

Eftersom att det är en så stor del av ungdomarna vars sysselsättning är okänd är det svårt att göra en bedömning av hur sysselsättningen verkligen det ut hos unga i aktivitetsansvaret. Det vi kan se är att det framförallt är unga födda -98 och -99 som är utan sysselsättning eller som är i Annan sysselsättning. Vad det beror på är svårt att säga men många unga i kommunala aktivitetsansvaret har ofta börjat på och avbrutit många olika gymnasieprogram och skolor. Ungdomarna i de yngre åldrarna är fortfarande i större utsträckning i utbildning fortfarande. Många av de som finns i aktivitetsansvarets listor har varit inskrivna på många olika gymnasieprogram. De har provat många olika utbildningar men inte slutfört någon.

Andelen unga vars sysselsättning är okänd för kommunala aktivitetsansvaret (om man räknar bort elever som går ett introduktionsprogram) är mellan 35-44 % och störst andel okända är bland de som är födda -98. Antalet med okänd sysselsättning är något som kommunala aktivitetsansvaret arbetar aktivt med för att få information ungdomarnas aktuella sysselsättning. Här är samverkan mellan alla som kan finnas kring ungdomarna och som kan ha kännedom om deras sysselsättning mycket viktig.

4. Avslutande kommentarer

Målet inom det Kommunala aktivitetsansvaret är att kommunen ska hålla sig informerad om ungas sysselsättning för att kunna stötta dem för att i första hand återuppta studier eller om det inte är aktuellt, erbjuda andra lämpliga åtgärder för att ungdomen ska hitta till annan meningsfull sysselsättning. I arbetet med aktivitetsansvaret är tät uppföljning av insatser och aktiv kontakt med unga som är i sysselsättning otroligt viktigt. Särskilt för de unga som är i sysselsättning som snabbt kan förändras, till exempel för unga som arbetar med korta eller osäkra anställningsformer.

Ungdomarna som finns i kommunala aktivitetsansvarets listor har ofta behov av att man hjälper dem att komma i kontakt med rätt personer för att de ska kunna få hjälp med att komma ut i studier eller arbete. Ofta har ungdomen inte fungerande strategier för att själv söka information eller ta de nödvändiga kontakter som behövs för att man ska komma vidare i önskad riktning. Vi märker ofta av att vi behöver stötta ungdomen i hela processen för att ungdomen ska kunna bli inskriven i och genomföra åtgärden som man gemensamt kommit fram till. Om vi inte är aktiva och stöttande i hela processen händer det ofta att ungdomen inte gör de som vi planerat för och därför inte kommer vidare. Om man har bokat ett möte med till exempel arbetsförmedlingen kan man inte alltid vara säker på att ungdomen själv klarar av att ta sig till mötet på egen hand även om denne säger att det går. Överlämning är viktigt!

I slutet av mars kan vi se att det är 368 ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret i Tyresö kommun. Andelen som är i okänd eller helt utan sysselsättning påverkas av hur kommunen arbetar med det kommunala aktivitetsansvaret. Organisationen av och resurserna i kommunala aktivitetsansvaret ser väldigt olika ut i olika kommuner. Hur mycket resurser som avsätts, vart de som arbetar med det kommunala aktivitetsansvaret sitter och vilka insatser som aktivitetsansvaret kan erbjuda varierar från olika kommuner. En del har få insatser att erbjuda ungdomarna medan andra kommuner har utbildningsplatser direkt kopplat till kommunala aktivitetsansvaret. Några av dessa utbildningar liknar Second Chance School som finns i bland annat Tyresö kommun. Eftersom att det ser så olika ut i hur man arbetar med aktivitetsansvaret påverkas likvärdigheten i det stöd som erbjuds ungdomarna i de olika kommunerna. Utförarna av det kommunala aktivitetsansvaret efterfrågar tydligare nationella riktlinjer för att öka likvärdigheten mellan kommunerna.